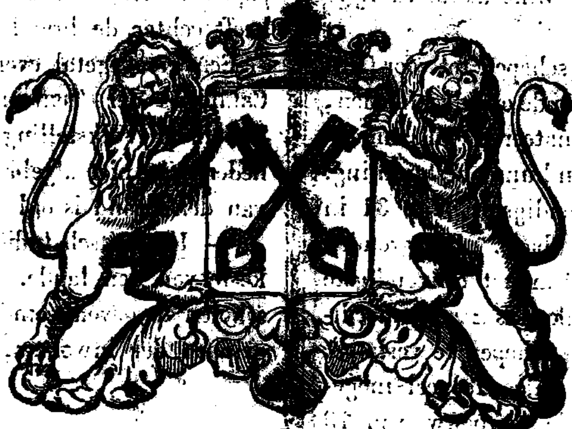
1852. N°. 7[illegible]

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 16 JUNIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 15 Junij.

Eergisteren is de 32ste verjaardag van Z. K. H. Prins Hendrik op de gebruikelijke wijze alhier gevierd.

— De Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch Indie heeft onder anderen tot Corresponderende leden benoemd onze stadgenooten de Hoogleeraren J. van der Hoeven en C. L. Blume, en den Heer Dr. C. J. Temminck, Directeur van 's Rijks Museum van Natuurlijke Geschiedenis.

— Gisteren zijn 16 haringbuizen uit de Maas in zee gezeild, waaronder 4 jagers.

— Te Delft heeft zich eene commissie gevormd, bestaande uit leden den onderscheidene Christelijke gemeenten dier stad en allen behoorende tot den handels- en aanzienlijken ambachtsstand, die eene algemeene vereeniging tracht te vormen, tot meer stichtelijke viering van den Zondag.

— Door het diakonie-armbestuur der Hervormde gemeente te Schiedam, zullen op een gedeelte van den grond van het oude Kerkhof, hetgeen bereids tot dat doel is afgestaan, 36 woningen, bestemd voor vastbedeelde lidmaten dier gemeente, worden gestiсht.

Deze woningen zullen op eene zeer doelmatige wijze ingerigt en van de noodige ruimte omgeven worden, opdat zij aan de oude en gebrekkige bewoners een geschikt en gezond verblijf opleveren, en alzoo in eene sterk gevoelde behoefte, die zich thans meer dan immer openbaart, voorzien zullen.

— Bij Eindhoven in het dorp Vleiden, heeft den 9den een felle brand gewoed, door het inslaan van den Bliksem ontstaan, waarbij twee boerenhoeven met al het zich daarin bevindende door de vlammen zijn vernield; de hoeven waren verzekerd.

— Het Verslag omtrent Suriname, in eenige nommers van onze Courant medegedeeld, bevat ten slotte een berigt dat wij nu in dit, en in een ander nommer met eenige verkorting zullen mededeelen, behelzende eenen geschiedenis der volkplanting in de kolonie Suriname.

Het plan van kolonisatie in Suriname rustte op de volgende grondslagen: 1°. Dat de uit te zenden kolonisten zouden moeten zijn Nederlanders en landbouwers. 2°. Dat zij voor hun vertrek zich moesten verbinden tot onderwerping aan een vast te stellen reglement van orde voor de kolonisatie. 3°. Dat zij zouden genieten vrijen overtogt en in het bezit gesteld worden van eene geschikte woning en uitgestrektheid gronds er achter, terwijl hun de middelen zouden worden verschaft, om op hunnen akker en op de in gemeenschap te verkrijgen gronden, nevens de veeteelt te beoefenen de aankweeking van levensmiddelen en van zulke verdere handelsartikelen, welke geene bijzondere inspanning of kapitaal vereischen, zoo als koffij, tabak, cacao, cochenille, enz. 4°. Dat hun, in afwachting, dat de opbrengst der door hen te verkrijgen voortbrengselen die zorg overbodig maakte, de noodige voeding van regeringswege zoude worden verstrekt. 5°. Dat aan het hoofd zouden staan de drie Predikanten A. van den Brandhoff Ez., J. H. Betting en D. Copyn. 6°. Dat de uitzending der kolonisten zoude geschieden op de navolgende wijze: Dat het eerst zouden vertrekken Ds. Betting met twee landbouwers, ten einde onder toezigt van den Gouv.-Generaal onderzoek te doen naar het geschiktste terrein, de vatbaarheid der twee Nederlandsche landbouwers tot uitvoering van het landbouw-bedrijf in Suriname op de proef te stellen, en eindelijk om, na volbragte keus van het terrein, de voorbereidende werkzaamheden tot ontvangst van 50 huisgezinnen te helpen verrigten. Bij welslagen van dit gedeelte der proeve, zoude, door de toevoeging van nog 150 huisgezinnen onder de leiding van Ds. van den Brandhoff en Copyn, het aanvankelijk gestelde cijfer van 200 worden bereikt. 7°. Dat de keuze der kolonisten, behoudens nadere goedkeuring van het Departement van Koloniën, aan de drie Predikanten zoude worden overgelaten. 8°. Dat de kosten, gesplitst in die in Nederland en in die in Suriname, volgens raming voor zooveel de eerste betrof, niet meer dan ƒ150,000 zouden bedragen, terwijl die in Suriname te doen voor eene raming ongeschikt werden geacht.

Men verwachtte van eene welgeslaagde kolonisatie in het bijzonder de volgende voordeelen, als: vermindering der armoede in het moederland; vermeerderd vertier in Suriname van Nederlandsche voortbrengselen; toenemende voortbrenging van koffij, tabak, cacao, huiden, cochenille enz.; vermeerderd voordeel voor onze scheepvaart; vermeerdering van het overwigt der blanken over de negers; verbetering der geldmiddelen van Suriname en aanleiding om Suriname later aan te wijzen als plaats van wegvoering uit onze overbevolkte gevangenissen.

In Mei 1843 vertrok Ds. Betting, met twee bekwame landbouwers. In November werd hier hunne behoudene aankomst berigt.

De Gouv.-Generaal deelde mede, dat, na eene inspectie-reis van Ds. Betting de gronden aan de rivier Saramacca in den omtrek van post Groningen, als de geschikste waren bestemd.

Door Ds. Betting werd aangekondigd, dat men den 14den September een begin dacht te maken met de voorbereidende werkzaamheden tot ontvangst der 50 huisgezinnen en dat het zich liet aanzien dat in de maand April of Mei 1844 hiertoe al het noodige zou zijn verrigt.

Weinige maanden daarna kwamen berigten van Ds. Betting. Hij meende reeds toen, dat de moeijelijkheden aan eene ontginning verbonden, onoverkomelijke hinderpalen zouden opleveren, en verklaarde het aanraden tot voortzetting van het aangevangen werk niet op zijne verantwoording te willen nemen.

Zijne bezwaren werden door den Gouv.-Generaal onderworpen aan het oordeel eener speciale commissie, zamengesteld uit mannen van erkende ervaring, goede trouw en onpartijdigheid; die eenstemmig het besluit van Ds. Betting bestrijdende, den Gouv.-Generaal met ernst en aandrang verzocht, al zijnen invloed bij het opperbestuur aan te wenden om het plan tot kolonisatie met kracht te doen doorzetten.

De Gouv.-Generaal aarzelde dan ook niet tot eene uitzending der 50 huisgezinnen te adviseren, maar berigtte tevens, dat hij de werkzaamheden tot hunne ontvangst had doen staken, in afwachting van een antwoord op de vraag, of de mede-bestuurders van Ds. Betting, na de kennis van zijne bezwaren, wel tot eene voortzetting van het plan zouden genegen zijn.

De Heeren van den Brandhoff en Copyn, antwoordden, dat zij door de bezwaren van hunnen ambtgenoot niet waren afgeschrikt.

De berigten van twee repatrierende landbouwers verschaften algemeen de overtuiging, dat hun voorbeeld wel tegen de doelmatigheid van de aan de eerste proeve gegevene leiding, maar niet tegen de zaak zelve kon bewijzen. Zij zelven waren bereid om later aan eene beter overlegde proeve deel te nemen.

De Regering schreef nu den Gouv.-Generaal aan om de werkzaamheden tot ontvangst van 50 gezinnen oogenblikkelijk en met kracht te doen hervatten, 't geen in Mei 1844 geschiedde en aan Ds. Betting werd de zamenstelling van het reglement opgedragen.

In Junij werd, ten behoeve der kolonisatie, voor eene som van ƒ[illegible] aangekocht eene verlatene plantagie genaamd Voorzorg. Deze strook land, gelegen aan de overzijde der gronden van post Groningen, besloeg 500 akkers (250 Rhijnlandsche morgen), en werd beschreven als behoorlijk ingepolderd, van waterloozingen voorzien en te behooren tot de vruchtbaarste gronden.

Die bij Groningen werd verlaten omdat de hooge gedeelten te weinig uitgestrektheid hadden en de lage gedeelten te veel moeite zouden vereischen voor de inpoldering.

De vereischte woningen tot voorloopige ontvangst der volkplanters werden aanbesteed. De voltooijing van een en ander werd door den Gouv.-Generaal aangekondigd in Mei 1845 te zullen plaats hebben. Hij stelde voor, de uitzending der 50 huisgezinnen in April te doen geschieden.

Spoedig na het ontvangen van dit voorstel werd de daartoe vereischte Koninklijke magtiging gevraagd en verkregen.

De Heeren van den Brandhoff en Copyn, zouden gezamenlijk de uitzending als bestuurders geleiden. Aan de 50 huisgezinnen werden toegevoegd 40 jonggezellen van beider kunne. Een geneeskundige en een onderwijzer werden aangesteld, houten kerk, schoolgebouw en bestuurders-woningen aangemaakt, en verder hier te lande alles voorbereid. Tot hunne ontvangst werd de Gouv.-Generaal aangeschreven al het noodige te bevelen, en eene stoomboot te bestemmen tot de opsleping der schepen waarop de kolonisten zouden aankomen.

Ds. Betting verkreeg eene andere bestemming, en de leiding van latere uitzendingen (na het vertrek der Heeren van den Brandhoff en Copijn) werd opgedragen aan Mr. B. W. A. E. Baron Sloet tot Oldhuis, te Zwolle.

Na eene voorspoedige reis van circa 5 weken, kwamen zij tegen de helft van Junij 1845, in welstand in de kolonie aan, ten getale van [illegible] mannen, vrouwen en kinderen.

Spoedig na hunne aankomst, begon voor hen die reeks van rampen en

tegenspoeden, welke aan het welslagen der kolonisatie zulke aanmerkelijke hindetpalen heeft in den weg gelegd.

Allereerst misten zij de hulp der stoomboot, die hunne schepen tot voor Groningen had moeten opslepen en waren alzoo blootgesteld aan de ongelegenheden, welke een verlengd verblijf op de rivieren aan ongeacclimateerde en zamengepakte passagiers oplevert. Pas na elf dagen kwamen zij aan hunne bestemming.

Bij aankomst ontbrak tot hunne ontvangst het noodwendigste. Van 31 in aanmaak zijnde woonhuizen waren nog slechts 13 bewoonbaar. De gronden waren nog onbebouwd en waren ondoelmatig verdeeld. Aan het eenvoudigste huisraad en andere benoodigheden was gebrek. De indruk was zoo ontmoedigend, dat Ds. Copyn alle moeite had om hen te bewegen de schepen te verlaten.

Van uit Paramaribo werden de ontbrekende benoodigdheden zooveel mogelijk aangevoerd. De voltooijing der onafgebouwde en de aanbouw van 19 nieuwe woningen werd doorgezet. Inmiddels moest het meerendeel der kolonisten zich getroosten met het niet zeer ruim of aangenaam verblijf, dat hun in de in onbruik geraakte kazerne van post Groningen werd aangeboden.

Kort daarna brak onder de kolonisten eene soort van typhus uit, die al spoedig een honderdtal hunner had aangetast en waarvan de bestrijding, zoo wegens haren kwaadaardigen en besmettelijken aard als wegens gebrek aan hetgeen tot eene goede huisvesting, verpleging en afscheiding gevorderd werd, uiterst moeijelijk was.

Eerst in Januarij 1846 volkomen uitgewoed hebbende, telde deze ziekte dan ook niet minder dan 189 slagtoffers. Onder deze laatsten behoorde ook, tot groot verlies voor de kolonisatie, de uitmuntende bestuurder Ds. Copyn.

De moed en het vertrouwen, waarmede de kolonisten waren vertrokken, maakten plaats voor moedeloosheid en verslagenheid.

In stede van het aanlokkende, dat voor ieder onvermogend kolonist gelegen is in het bezit van eigen woning en akker, verwezenlijkt te zien, moesten zij zich vergenoegen met voorloopige huisvesting en vonden zij de gronden nog ongeschikt ter bebouwing. Zij moesten nu zelven de hand leenen tot inrigting van hetgeen zij hadden moeten vinden.

De ziekte, die, volgens het getuigenis van Ds. van den Brandhoff, de keur der kolonisten en het krachtigste werkvolk had weggerukt, had, behalve dat zij de verslagenheid door het verlies van vrienden en betrekkingen vergrootte, ook nog het gevolg, dat alle gezond gebleven of herstelde kolonisten en alle gouvernements-arbeiders als zieken-oppassers werden gebruikt, en dus van zelf van de voltooijing der werkzaamheden werden afgehouden.

's GRAVENHAGE, 15 Junij.

Bij Z. M. besluit van den 7den dezer, is Mr. K. H. Baron van Brienen aangesteld tot attaché bij het Corps Diplomatique, ten gevolge van het in de afgeloopene week, aan het Departement van Buitenl. Zaken, afgelegd examen voor de door den Koning benoemde Commissie.

— Dezer dagen hebben de Protestantsche genootschappen Unitas, Christelijk Hulpbetoon en Welstand hunne jaarlijksche vergadering gehouden in het locaal Diligentia, alhier.

— De 34ste vergadering der Ev. Luthersche Synode is den 11den op de gewone wijze gesloten.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Dingsdag 15 Junij.

De Kamer heeft heden hare werkzaamheden hervat.

Er zijn ontvangen 6 naturalisatie-ontwerpen, en eenige kennisgevingen van de Eerste Kamer en van den Directeur van het Kabinet des Konings.

Van den Minister van Buitenl. Zaken is ontvangen het afschrift eener overeenkomst met België omtrent de regeling van het toezigt op de beplantingen der oevers van de Maas.

Tot rapporteurs over het ontwerp betrekkelijk de indeeling van het Rijk in kiesdistricten voor de Prov. Staten, zijn benoemd de Heeren Wintgens, Metman, v. Eck en Mackay. — De zitting is daarna opgeheven.

AMSTERDAM, 15 Junij.

Gisteren had de plegtige installatie plaats van den Heer Mr. W. D. Cramer, van Vice-President tot President benoemd bij 't Provinciaal Geregtshof van Noordholland, waarbij de Proc.-Generaal Mr. Uytwerf Sterling, eene uitvoerige rede hield, de Vice-President het woord voerde en de benoemde met veel hartelijkheid voor aller belangstelling, uit de buitengewoon talrijke opkomst blijkbaar, bedankte.

Onder de aanwezigen waren ook de leden der Arrond.-Regtbank met hun hoogbejaarden, doch nog steeds naar ligchaam en geest welvarenden Voorzitter Mr. M. C. van Hall.

LEEUWARDEN, 12 Junij.

Gisteren dongen op de harddraverij om eene zilveren zweep, ter waarde van *f* 400, van wege Z. M. uitgeloofd, 21 paarden naar den prijs. Na afloop was er diner in de groote zaal van den Heer van der Wielen, waaraan niet minder dan 330 leden van het congres, dat heden reeds meer dan 350 leden telde, deelnamen.

— Het gemeentebestuur van Wijns heeft de broodzetting afgeschaft, en die van Leeuwarderadeel eene belasting op de honden bevolen van *f* 3.— tot *f* 1,75.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 12 Junij.

Ll. Donderdag is er brand ontstaan in de drukkerij van Clowes en Comp. de drukkers van den Catalogus voor de Tentoonstelling, in de Dukestreet Lambeth. De brand is begonnen in de magazijnen waar 20 à 30,000 riem papier en ongeveer 200,000 Ned. ℔ letters voorhanden waren. Spoedige hulp heeft echter de brand beperkt en de werkplaatsen zijn behouden.

Een groot getal exemplaren van een Prentbijbel, van Shakspeare, van den Catalogus der Tentoonstelling, van den Engelschen Katechismus en van de Tabel der Volkstelling zijn verbrand. Alles was verzekerd en de werkzaamheden zijn niet afgebroken. Men schat de schade op 100,000 £. De oorzaak van den brand is onbekend.

— In Britsch-Indië ontvangen ruim 23,000 kwekelingen onderwijs ten koste van den lande. Het is niet raadzaam geoordeeld, om den Bijbel in de scholen te geven, omdat men zich niet wilde mengen in de godsdienstige begrippen der inwoners, die Mahomedanen en Hindo's zijn.

FRANKRIJK.

PARIJS, 12 Junij.

De Staatsraad heeft eergisteren, onder voorzitting van den President zelven, het wets-ontwerp tot invoering eener nieuwe belasting op zekere voorwerpen van weelde onderzocht, en zich daarmede, behoudens eenige wijziging vereenigd.

Daardoor worden de rijtuigen, de paarden en honden, en de vervaardiging van papier en bordpapier van alle soorten getroffen. Het volgende regt zou van rijtuigen, voor weelde gehleven worden: alhier voor een rijtuig op vier wielen 120 fr., en voor een rijtuig op twee wielen 60 fr.; in plaatsen van mindere bevolking daalt dit regt tot 30 fr. en 15 fr. Buitendien zoude voor elk rijtuig waarop wapenschilden aangebragt zijn, een vast regt van 50 fr. worden geheven. Geen voor den handel dienend rijtuig zou aan belasting onderhevig zijn. Van elken hond zoude 5 fr. betaald worden. Buitendien is een wetsontwerp aanhangig betreffende de proportionele registratie-regten op den overgang in zekere gevallen van vast goed, en een ander tot verhooging van het consumtieregt op alcohol.

— De Prefect te Rijssel heeft aanschrijving van de Regering, dat zij bij nadere overweging en na het ontvangen van nieuwe inlichtingen, hem magtigt, op den H. Sacramentsdag de kerkelijke ommegangen buiten de kerkgebouwen te laten komen.

Ook uit Rouen, Nancy, Limoges wordt berigt dat de processien dien dag de openbare straten zullen doortrekken. Dit was sedert 1830 door de Regering krachtens het concordaat met den Heiligen Stoel, steeds verboden geworden.

— In het tweede nommer van een onlangs door den Protest. Predikant te Brest, A. le Fourdrey, opgerigt kerkelijk weekblad: *Bulletin Évangelique de la Basse Bretagne*, stond het volgende: »Op den eersten Zondag van Februarij hebben te Edimburg 5 personen de dwalingen van het R. Katholicismus afgezworen en zijn tot de vrije Schotsche kerk overgegaan." Daarop heeft hij van den Prefect eene waarschuwing ontvangen, dat deze zonder bedenken de uitgave zou doen staken, indien hij zich niet volstrekt onthield van tijdingen van dien aard.

— Zooals men zich herinnert, heeft voor eenigen tijd de Bisschop van Orleans aan de Directeuren en leeraren der seminarien van zijn diocese eenige instructien gegeven, omtrent het onderwijs der Grieksche en Romeinsche letterkunde. Deze instructien zijn zeer hevig aangevallen door het bekende clericale blad *l'Univers* en door andere dagbladen van dien stempel. Thans heeft de Bisschop van Orleans tegen deze dagbladen een mandement uitgevaardigd, waarin de lezing van *l'Univers* wordt verboden aan alle bestuurders en leeraren van seminarien. Daarentegen heeft de Kardinaal Aartsbisschop van Reims openlijk de zijde van dat dagblad gekozen, en te kennen gegeven, dat bij het plan van onderwijs voor de kleine seminarien in zijn diocese heeft doen aannemen.

— Zondag ll. heeft in de cathedrale kerk te Straatsburg, de Bisschop den doop toegediend aan vier jeugdige negerinnen, die door den Abt N. Olivieri in Nigritie waren aangekocht. Deze kinderen waren reeds sedert een jaar door den Abt opgevoed en in de Fransche taal en de beginselen der Christelijke Godsdienst onderwezen. Hij heeft reeds 153 dergelijke personen aangekocht. Een door hem bekeerd jongman bevindt zich thans in het collegie van de Propaganda, te Rome, waar hij in de Godgeleerdheid wordt onderwezen.

— Den 2den zijn te Rome aan de Fransche regimenten de nieuwe adelaars uitgereikt. Ook heeft de Generaal Gemeau toen de medailles en ridderorden uitgedeeld, aan Fransche officieren en soldaten door den President en den Paus toegekend.

— Er is bevel gegeven dat het bagno van Rochefort eerdaags geheel zal moeten ontruimd zijn.

SPANJE.

MADRID, 6 Junij.

Het Regeringsblad bevat eenige Koninklijke besluiten, strekkende, om aan bepalingen van het onlangs met den Heiligen Stoel gesloten concordaat uitvoering te geven. Bij een dier besluiten worden al de theologische faculteiten met het einde van het loopend akademiejaar opgeheven.

PRUISSEN.

HH. MM. zullen zich van Breslau naar Fischbach begeven, om met de Koningin van Beijeren aldaar eene Bijeenkomst te houden.

— Den 10den was de Koning van Wurtemberg te Schlangenbad aangekomen, om er de Keizerin van Rusland te bezoeken.

— De bekende scheikundige Liebig, Hoogleeraar aan de Hoogeschool te Giezen, heeft de benoeming te Munchen aangenomen. De Regering dier stad zal een nieuw laboratorium voor *f* 30,000 laten oprigten.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 10 Junij.

De Keizer is te Pesth door de geestelijke en burgerlijke overheid met groote plegtigheid ontvangen. De stedelijke Regering heeft een groot volksfeest gegeven en de stad is verlicht geworden. Z. M. heeft het een en ander bezocht. Vrijdag zou Z. M. zich naar Ketskemet begeven, vergezeld door den Gouverneur van Hongarije, den Aartshertog Albrecht.

— De Minister van Onderwijs heeft den Keizer voorgesteld, om het besluit van 1848, bij 't welk de orde der Jezuiten is opgeheven, voor niet meer van algemeene toepassing te verklaren, en bij Keizerlijke verordening de plaatsen aan te wijzen, alwaar deze orde in 't vervolg weder collegiën zal mogen vestigen.

— Van de zijde der Regering zijn eenige bijzonderheden bekend gemaakt, nopens de geldmiddelen. Daaruit blijkt dat zij tot en met 1846 in voldoenden toestand zijn geweest; zoodat 1845 een overschot van 7½ millioen florijnen heeft opgeleverd, en 1846, in weerwil van de destijds uitgebroken onlusten in Gallicië, nog ruim een millioen.

In 1847 hebben de Italiaansche woelingen een tekort te weeg gebragt van 7 millioen, dat in 1848 met 45 en in 1849 met 125 millioen is verhoogd. Ook 1850 heeft nog eene uitgave van 251 millioen gevorderd en daardoor op de gewone inkomsten een tekort van 71 millioen doen ontstaan.

Ter voorziening heeft men zijne toevlugt genomen tot het krediet van de Bank en tot papieren-geld, waardoor het metalen geld bijna geheel uit het verkeer is verdwenen.

Eerst in 1851 heeft men middelen ter voorziening kunnen aanwenden. Alstoen is het bedrag van de papieren-munt, dat kon worden aangebonden, gesteld op 200 millioen florijnen, doch tevens bepaald, dat het krediet der Bank nimmer meer ten behoeve van den Staat zou kunnen worden aangewend.

Sedert zijn hiertoe verschillende maatregelen genomen, onder anderen vrijwillige leeningen. De eerste van 35 millioen, is dezer dagen te Londen en Frankfort, tot stand gebragt. De opbrengst moet strekken, om in de tekorten te voorzien, die nog zouden kunnen ontstaan; om het overtollige papieren-geld in te trekken, en de schuld aan de Bank af te lossen, opdat die weder in zilver zou kunnen betalen.

Terwijl een derde der Kroonlanden slechts sedert kort aan een regtmatig stelsel van belasting is onderworpen, verbeteren de gewone inkomsten gaandeweg, en hebben in 1850 ruim 180 millioen, in 1851 205 millioen bedragen. Men meent, op goede gronden, voor 1852 op 220 millioen te kunnen rekenen. Tevens wordt steeds met de meeste zorg gewerkt op eene vermindering van uitgaven; weshalve men zich mag vleijen, dat eerlang de gewone uitgaven door de gewone inkomsten zullen worden gedekt.

FRANKFORT.

11 Junij.

De sacraments-processie had gisteren met grooten luister plaats. Op het domplein, waarover de buitengewoon lange trein trok, waren troepen in parade geplaatst en in den trein merkte men al de Katholieke leden van den bondsdag, van het corps diplomatique, van de militaire bonds-commissie, enz., op.

ZWITSERLAND.

De kern van het aanstaande Pauselijke leger zal bestaan uit twee regimenten Zwitsers, elk van 3000 man, voor welke de manschap reeds hier te landen voornamelijk in de kleine kantons wordt aangeworven. Vóór het jaar 1852 ging die aanwerving met vele bezwaren gepaard; maar ten gevolge der veranderde tijds-omstandigheden schijnen deze grootendeels opgeheven te zijn.

— Er is plan tot het aanleggen van een' spoorweg van Genève naar Lyon, waarmede onze Regering zeer ingenomen is.

DENEMARKEN.

KOPENHAGEN, 8 Junij.

Bij twee Koninklijke besluiten van den 6den dezer zijn de gedwongene leeningen van 1849 en 1850, de vrijwillige binnenlandsche van 1850, de vrijwillige buitenlandsche van 1850 en de gedwongen heffing van 1850 op de bezittingen en inkomsten, tot een gezamenlijk bedrag van 11,888,129 Rb. Ct., niet erkend, en alle aanspraak aan de houders dier aandeelen ontzegd. [De actiën dier leeningen stonden den 9den nog op 70 pCt.]

— Te Kongsberg in Noorwegen is den 3den eene buskruidfabriek in de lucht gevlogen, waarbij 4 menschen zijn omgekomen.

VEREENIGDE STATEN.

Het groot Nationaal-Katholijke Concilium, te Baltimore op 9 Mei geopend, is met veel plegtigheid op den 20sten dier maand gesloten. Behalve de geheime, hield het drie openbare zittingen. De geheele R. Katholijke hiërarchie der Vereenigde Staten was daar vertegenwoordigd. Men telde zes Aartsbisschoppen en Bisschoppen. Volgens geruchten zijn er gewigtige besluiten genomen, die na de goedkeuring van den Paus, openbaar zullen worden gemaakt. Men wacht een voorstel, om in de Staten het getal bisschoppelijke zetels met 7 à 8 te vermeerderen.

— Een stoomboot op de Mississippi en een naar New-Orleans bestemd, zijn door de vlammen omgekomen; de lading der eerste had eene waarde van 150,000 dollars.

OOST-INDIE.

BATAVIA, 24 April.

Op 28 Maart zijn van hier naar Singapore verzonden 3899 stuks brieven, waarvan 3008 van Marseille, 288 van Southampton en 598 van Triest.

— De Gouverneur-Generaal heeft een besluit genomen, waarbij zijne dagelijksche bemoeijingen met onderscheidene geringe zaken worden verminderd.

— De tijdingen van Palembang zijn gunstig. Alles was rustig. De Luit.-Kol. de Braauw schrijft van Ngoelah aan de Moesie, op 25 Maart ll., dat hij den 15den met 4 compagniën van het 5de bataillon, op 160 praauwen, van 1600 koeliës voorzien, van Palembang vertrok, en 24 Maart te Ngoelah aankwam. Hij vertrouwt echter de zaken nog niet geheel, en vindt voor de rust in de toekomst nog geen waarborg genoeg.

Den 28sten Maart arriveerde de flotille te Moeara-Klinger, en ook daar was alles rustig.

— 's Lands stoomschip Borneo, op 26 Maart te Batavia aangekomen, heeft van Sumanap berigt, dat het koopvaardijschip Catharina, hetwelk, te Karang-Kembang, tusschen de eilanden Sapoedie en Poetrau was aan den grond geraakt, met hoog water is vlot gekomen, en den 22sten Maart te Soerabaija tot herstelling van schade was binnengeloopen.

— Bij besluit van Z. Exc. den Gouvern.-Generaal van Nederl.-Indie, van den 16den April, is aan den Vice-President, van den Raad van Nederl.-Indië, Mr. J. F. W. van Nes, één jaar verlof verleend naar Nederland, tot herstel van gezondheid; onder de benoemingen telt men die van G. J. P. van de Poel, tot resid. van Pekalongan, en W. P. H. Kocken, tot resid. van Ternate; tot lid der Hoofd-Commissie van Onderwijs, G. J. C. van Zijll de Jong; tot eersten Onderwijzer bij de gouvernements 1e lagere school te Soerabaija, J. van der Tang, tot eersten Onderwijzer bij de gouvern. 2e lagere school te Samarang, F. J. Klatt; tot eersten Stads-geneesheer te Samarang, Dr. P. W. B. de Wilde; tot Opperhoofd van de factory voor den Ned. handel op Japan, Mr. J. H. Donker Curtius, thans Raadsheer in het Hooggeregtshof; bij den Raad van Justitie te Amboina, tot Officier van Justitie, Mr. L. G. Bouricius; te Makasser, tot Officier van Justitie, Mr. H. C. A. Thieme; bij de Sub-Commissie van Onderwijs te Samarang, tot leden, Mr. J. J. Delbaere en H. J. Merbotter; tot Secretaris Mr. H. A. des Amorie van der Hoeven, Adv. en Proc. bij den Raad van Justitie te Samarang.

STADS BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE LEYDEN brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat op den 12den dezer, van den Heer Controleur der Directe Belastingen alhier is ontvangen, een Kohier voor de belasting op het Patentregt, dienstjaar 1851 en 1852, vierde vierendeeljaars, executoir verklaard op den 8sten dezer maand en op heden aan den Heer Ontvanger alhier verzonden.

En zal deze door plaatsing in de *Leydsche Courant* worden afgekondigd.

Burgemeester en Wethouders voorn.,
VAN LIMBURG STIRUM.
De Secretaris v. PUTTKAMMER.

LEYDEN, 14 Junij 1852.

KENNISGEVING.

Aanplakking der akten van vergunning voor het gebruik van Stoomwerktuigen.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden in deze gemeente, eene ontvangene Circulaire van den Heer Commissaris des Konings in deze Provincie, van den 28sten Mei 1852, van den navolgenden inhoud:

» *Aan de Burgemeesters en Wethouders der gemeenten in de Provincie Zuidholland.*

» Volgens Art. 12 van het Koninklijk Besluit van den 26sten September 1833, (*Staatsblad* No. 58) houdende wijziging der vroeger voorgeschrevene veiligheidsmaatregelen bij het gebruik van Stoomwerktuigen, moeten de akten van vergunning voor het gebruik dier werktuigen, na door den Commissaris des Konings in de Provincie gewaarmerkt te zijn, aangeplakt worden en blijven, op eene voor ieder zigtbare plaats in de vaartuigen en fabrieken, waartoe die akten betrekking hebben.

» Dezelfde bepaling is ook toepasselijk op de teekeningen, welke bij sommige akten, ter harer verduidelijking, worden afgegeven en op de bewijsstukken wegens later van regeringswege gedaan onderzoek. De doelmatigheid hiervan behoeft geen betoog, dewijl een ieder zich ten allen tijde moet kunnen overtuigen, of, en wanneer het Stoomtuig en de Ketels onderzocht en goed bevonden zijn, en of de plaatsing en de wijze van het gebruik der toestellen overeenkomen met de bewijzen van vergunning en met de daartoe betrekkelijke teekeningen.

» Het is hierom dat bij het uitreiken van elke akte van vergunning de belanghebbenden ten overvloede op hunne verpligting nopens dit punt opmerkzaam worden gemaakt.

» Bij het nader onderzoek, dat, naar aanleiding van Art. 8 van bovengemeld besluit, overeenkomstig de beschikking des Ministers van Binnenl. Zaken, vermeld in de *Staats-Courant* van 17 Februarij ll., plaats heeft, blijkt intusschen, dat die bepaling niet overal behoorlijk wordt in acht genomen, maar dat, onder anderen, in Stoombooten de akten van vergunning in de bijlagen, in plaats van steeds op eene voegzame en voor ieder zigtbare wijze in de groote kajuit te zijn aangeplakt of opgehangen, zich niet zelden bevinden in de rookkamer, in het paveljoen, in de kast van den Kapitein of Conducteur of wel aan huis bij de belanghebbenden.

» Dit is in strijd met den zin en de letter van Zijner Majesteits besluit van den 26sten September 1833 (*Staatsblad* No. 58).

» Ik verzoek UEd. onder mededeeling van het vorenstaande, om daarvan kennis te geven aan de belanghebbenden in uwe gemeente, en, om nauwkeurig toe te zien, dat de hier bedoelde bepaling niet slechts in de Stoombooten, maar ook op alle plaatsen, waar men zich van Stoomwerktuigen, onverschillig tot welk einde, bedient, behoorlijk worde in acht genomen en dat tegen de nalatigen of onwilligen procesverbaal opgemaakt, en, ten behoeve der vervolging, ter behoorlijke plaatse ingediend worde.

's GRAVENHAGE, 28 Mei 1852.

De Commissaris des Konings in de Provincie Zuidholland,
VAN BYLANDT."

De belanghebbenden worden mitsdien uitgenoodigd om voor eene behoorlijke naleving van het bedoelde voorschrift te zorgen, ook ter voorkoming van onaangename gevolgen van een verder verzuim in dit opzigt voor de nalatigen.

Burgemeester en Wethouders voorn.,
VAN LIMBURG STIRUM.
De Secretaris v. PUTTKAMMER.

LEYDEN, 14 Junij 1852.

217de Staats-Loterij.

Trekking der Vierde Klasse.

1ste Trekking. N°. 8043 een prijs van *f* 25,000. N°. 11734 een prijs van *f* 5,000. N°. 19433 een prijs van *f* 1,250. N°s. 19362 en 12068 ieder een prijs van *f* 1,000.

2de » N°. 12917 een prijs van *f* 2,500. N°. 14555 een prijs van *f* 1,250. N°s. 13855, 14680 en 16002 ieder een prijs van *f* 1,000.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd: N. J. SANDERS, Gz.

EN

LEYDEN, 13 Junij 1852. A. W. VAN GULIK.

Heden beviel mijne beminde Echtgenoot C. ENGELENBURG allervoorspoedigst van eene DOCHTER.

MACASSAR, 17 Februarij 1852. B. F. MATTHES.

Heden overleed, in den ouderdom van bijna 75 jaren, onze waarde Tante en behuwd-Tante Mejufvrouw P. C. LIBRECHT.

Uit aller naam,

LEYDEN, 12 Junij 1852. A. LIBRECHT LEZWYN.

Aan Vrienden en verdere Stadgenooten, welke ons gedurende de ziekte en bij het overlijden van onzen geliefden jongsten Zoon, op onderscheidene wijze hunne deelneming hebben doen ondervinden, betuigen wij bij deze, ook namens onze Kinderen, den hartelijksten dank.

C. C. VAN DER HOEK.

LEYDEN, 15 Junij 1852. J. J. VAN DER HOEK,

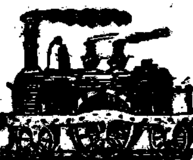
NAGTGLAS VERSTEEG.

Aan de Houders van Obligatiën, *Leening-Grofsmederij* te *Leyden*, wordt berigt, dat op heden in de Vergadering van het Bestuur, ten overstaan van de in de Algemeene Vergadering benoemde Heeren Deelhebbers, de **UITLOTING** heeft plaats gehad van **zes Obligatiën** en daarbij zijn uitgekomen de Nummers: 37, 74, 35, 95, 88 en 1, welke alzoo met den 1sten Julij aanstaande worden afgelost en kunnen worden ontvangen ten Kantore van de Kassiers LEZWYN & EIGEMAN, alhier.

LEYDEN, 14 Junij 1852.

HOLLANDSCHE IJZEREN SPOORWEG MAATSCHAPPIJ.

De Raad van Administratie van de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij brengt ter kennis van het Publiek, dat op *Donderdag den 17den Junij* 1852, bij gelegenheid der Feesten die te *'s Gravenhage* ter viering der Verjaardagen van HH. MM. de Koning en de Koningin zullen plaats hebben, ***extra Treinen*** zullen rijden van *'s Gravenhage* naar *Leyden*, des nachts ten **half twaalf** ure, en van *'s Gravenhage* naar *Delft*, *Schiedam* en *Rotterdam*, des nachts ten **half één** ure.

Op last van den Raad van Administratie voornoemd,

AMSTERDAM, 14 Junij 1852. *De Controleur* W. E. METHORST.

Men verlangt een JONGEN geschikt tot het **Schoenmaken van Klederen**, **Boodschap-Loopen** en kunnende *goed* en *vlug* **Lezen** en **Schrijven**.

Belanghebbenden worden verzocht zich te vervoegen bij den Boekhandelaar JACs. HAZENBERG CORNsZOON, in de Kloksteeg.

PUBLIEKE VERKOOPING.

In het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen *Leyden*, ingevolge bekomen *Regterlijke Autorisatie*, op Zaturdag den 26sten Junij 1852, bij Opbod, en op Zaturdag den 3den Julij 1852, bij Afslag, telkens des avonds ten 7 ure, van:

Een ruim, hecht, sterk en weldoortimmerd HUIS EN ERF, waarin sedert vele jaren de *Droogist-Affaire* met goed gevolg is uitgeoefend, en thans nog wordt voortgezet, staande en gelegen te *Leyden*, aan de Vischmarkt, omtrent de Stadhuispoort, Wijk IV. N°. 58.

Breeder bij billetten omschreven; hetwelk dagelijks kan worden bezigtigd, mits vooraf belet vragende.

Zijnde inmiddels nadere informatiën te bekomen, ten Kantore van den Notaris A. WYNSTROOM, te *Leyden*.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE LEYDEN zijn van meening in het openbaar **te Verkoopen**:

Al de Specie welke zich bevindt in het Rigol, genaamd de Overgewelfde Delhuisgracht, tusschen de Mare en de Turfmarkt.

En aan te besteden:

Het digtmetselen der Gaten voor deze ruiming noodig.

En zulks op het Raadhuis binnen gemelde Gemeente, op Maandag den 21sten Junij 1852, des middags ten 12 ure. Zullende de Voorwaarden van heden af, dagelijks (uitgezonderd de Zondagen) ter Secretarie dezer Gemeente ter lezing liggen, van 's voormiddags ten *tien* tot 's namiddags ten *twee* ure. Alsmede aan de Stads-Timmerwerf, van 's voormiddags ten *negen* tot 's namiddags ten *vier* ure; terwijl door den Stads-Architect de verlangde Ophelderingen en Aanwijzingen zullen worden gegeven.

---

8 Junij **Verloren** op de Ruïne, een Donkere **PARAPLUIE**, zwarten Knop; binnenin staat: *American Patent.* Die ze terug brengt Wijk IV. N°. 720, in de Nieuwsteeg, ontvangt *f* 1.00 tot belooning.

IEMAND met het Stellen en Repareren van **Spinmachines**, met het **Draaijen** van Koper, IJzer en Hout en wat daartoe vereischt wordt, en met **Timmerwerk** bekend, zag zich gaarne geplaatst op eene Fabriek of Spinnerij, tegen Julij aanstaande; hij is van goede Getuigschriften voorzien. Men adressere zich met *franco* Brieven onder Letter **P.** bij J. LOEBER, *Boekbinder* op het Rapenburg.

NIEUWE KAART VAN 'S GRAVENHAGE,

Met de omliggende Dorpen en Buitenplaatsen,

op de schaal van 1 tot 20,000, opgedragen aan de Edel Achtbare Heeren Burgemeester en Wethouders der stad *'s Gravenhage*, door S. W. VAN DER NOORDAA, uitgegeven bij DE GEBROEDERS VAN CLEEF, *te 's Gravenhage*, à *f* 3.00.

Door toevoeging van al de veranderingen in de Residentie en haren omtrek, sedert de vorige uitgave voorgevallen, en door opwerking der gravure, is deze kaart geheel vernieuwd. Hare blijvende waarde voor wie in de Hofstad en hare omstreken belang stellen, heeft de Uitgevers daartoe geene kosten doen ontzien.

Eene gevaarlijke wonde in de dij, genezen door de Zalf en de Pillen van Holloway.

Omtrent drie jaren geleden had de Heer ACRES te Melbourne woonachtig, het ongeluk eene zware wonde aan het been te krijgen, doordat het paard hetwelk hij bereed, op hol gerakende, langs eenen muur snelde en het been des ruiters in eenen hevige aanraking met denzelven bragt. Achttien maanden lang moest hij ten gevolge daarvan te bed liggen, zoodat ten laatste zijne gezondheid zoodanig verzwakte, dat men aan het behoud van zijn leven begon te wanhopen. Eindelijk begon hij de *Zalf* en *Pillen* van HOLLOWAY te gebruiken, ten gevolge waarvan de wonde spoedig genas en de zieke ook overigens geheel herstelde.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23,50.

Potjes Zalf à *f* 0.90 *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen bij W. C. VAN DORT, te *'s Hage*; bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, te *Gouda*, en bij J. STRAATMAN, Hoofd-Depothouder te *'s Hertogenbosch*, alsmede te *Londen*, Strand 224, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 14 Junij.

		Laagst.koers.	Hoogst.koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½ pCt.	$62\frac{11}{16}$	$63\frac{1}{4}$	$62\frac{3}{4}$
Dito Certificaten	» 3 »	$75\frac{1}{4}$	$75\frac{3}{8}$	$75\frac{1}{4}$
Dito dito	» 4 »	$95\frac{1}{4}$	$95\frac{3}{4}$	$95\frac{5}{16}$
Amortisatie Syndicaat	» 3½ »	$94\frac{1}{4}$	—	—
Handelmaatschappij	» 4½ »	116	—	—
O. I. Leening	» 4 »	95	$95\frac{1}{4}$	95
Dito Holl. Spoorweg	»	86	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» 4½ »	—	—	—
Haarlemmermeer	» 5 »	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	» 3 »	$66\frac{3}{8}$	—	—
Dito dito	» 5 »	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5 »	$107\frac{1}{4}$	108	108
Dito dito 1828 en 1829	» 5 »	$106\frac{1}{4}$	$106\frac{1}{2}$	$106\frac{1}{2}$
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5 »	—	—	—
Dito 1840	» 4 »	$91\frac{1}{4}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4 »	91	$91\frac{1}{8}$	—
Dito dito Nieuwe	» 4 »	$90\frac{3}{4}$	—	—
Inschrijving in Assign.	» 6 »	—	—	—
Certificaten van dito	» 6 »	$68\frac{7}{8}$	—	—
POLEN, Obligatiën	» 4 »	$82\frac{7}{8}$	83	—
Dito Aandeelen met Loten fl. 250	*f*	—	—	—
Dito dito 1835	» 500 »	159	—	—
SPANJE, Obligatien	à 1 pCt.	$21\frac{3}{4}$	$21\frac{7}{16}$	—
Dito Obligatiën	» 3 »	$47\frac{13}{16}$	$47\frac{7}{8}$	—
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3 »	$43\frac{9}{16}$	$43\frac{5}{8}$	$43\frac{5}{8}$
Bewijzen Coupons		$2\frac{11}{16}$	$2\frac{3}{4}$	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	» 5 »	$83\frac{1}{4}$	—	—
Dito	» 4 »	—	—	—
Dito Metall.	» 5 »	$77\frac{1}{2}$	$77\frac{5}{8}$	—
Dito Nieuwe	» 5 »	$88\frac{3}{8}$	$89\frac{1}{4}$	$88\frac{3}{4}$
Dito 1847	» 2½ »	$40\frac{1}{2}$	$40\frac{7}{8}$	—
BELGIE, Banc.	» 2½ »	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	» 2½ »	$50\frac{3}{4}$	51	$50\frac{15}{16}$
BRAZILIE, 1824 100 £	5 »	$99\frac{5}{8}$	$99\frac{3}{4}$	$99\frac{5}{8}$
PORTUGAL, te Londen	» 5 »	$40\frac{1}{4}$	$40\frac{3}{8}$	$40\frac{5}{16}$
Dito dito	» 4 »	$37\frac{15}{16}$	$38\frac{1}{16}$	$37\frac{15}{16}$
VENEZUELA,	» 3½ »	$40\frac{3}{4}$	43	—
MEXICO,	» 5 »	—	—	—
AMERIKA, Bankactiën		$4\frac{1}{2}$	$4\frac{5}{8}$	$4\frac{1}{2}$

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.